

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 1906

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Α' ΕΞΑΜΗΝΙΑΣ 1906

Κατάστασις της 30' Ιουνίου 1906

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ	ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ
Ταμείον	Κεφάλαιον μετοχικόν διηρημένον εις 20,000 μετοχές
εις μεταλλικόν	τακτικόν
1,156,409.04	4,000,000.—
833,056.23	7,600,000.—
1,989,465.27	2,000,000.—
1,050,590.—	66,778,575.42
33,210,398.69	96,145,886.38
41,741,389.83	7,953,564.08
66,778,575.42	216,726.31
10,500,000.—	10,528,751.14
32,639,590.75	9,581,164.92
1,000,000.—	287,865.75
21,465,592.31	599,034.61
2,603,832.62	Καταθέσεις
6,011,014.31	Καταθέσεις άνω τόνου εις μεταλλικόν
5,593,118.09	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
1,079,051.41	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
5,386,700.66	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
38,791,976.08	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
439,064.42	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
25,103,597.06	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
44,166,760.04	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
159,099.34	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
13,868,407.66	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
4,059,608.31	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
762,487.85	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
1,500,000.—	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
1,780,900.—	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
1,093,406.37	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
4,223,065.47	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
4,180,189.55	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
216,938.22	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
2,511,276.61	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
4,371,814.15	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
333,982.76	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
1,705,796.91	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
8,052.75	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
3,285,068.41	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
1,505,280.—	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
1,040,000.—	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
350,000.—	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά
366,265,315.44	Καταθέσεις άνω τόνου εις κρηματικά

ΡΩΜΑΙΟΤΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙ

ΑΡΦΑΒΗΤΑΡΙ

Βραβεμένο στο διαγωνισμό του «Νουμά»

«Άρατε τα παιδιά
έρχεσθαι πρὸς με».
Μάρ. ι' 14.

ΠΟΛΗ

ΔΙΔΑΧΤΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ

Ο διδαχτικός τρόπος στέκεται στις ακόλουθες λέξεις: Παρατηρώ, συλλογίζομαι, μιλω, γράφω, διαβάζω.
Το παιδί πρέπει με τη γραφή να μάθη διάβασμα. Όταν διαβάζει πρέπει πρώτα να το γράφει. Όταν γράφει, πρέπει όχι μονάχα να το διαβάζει, παρά και να το νοιάθθ.

1. Κάθε καινούργια φωνή του την παρουσιάζεις

του παιδιού με μια εύκολη λέξη σε μια φράση. Τη φράση τη λέει πρώτα ο δάσκαλος. κ' έπειτα τα παιδιά την ξαναλέν, κι όλα μαζί, κ' ένα ένα.

2. Κάθε φράση πρέπει να χωριστή σε λέξεις. Οι λέξεις πρέπει να προφεροθύνε σωστά και καθαρά και να μετρηθύνε.

3. Κάθε λέξη πρέπει να συλλαβιστή. Οι συλλαβες πρέπει να προφεροθύνε σωστά και καθαρά και να μετρηθύνε.

4. Κάθε συλλαβή πρέπει να μετρηθθ σε ήχους. Οι ήχοι πρέπει να προφεροθύνε σωστά και καθαρά και να μετρηθύνε.

Η καθαντό δουλειά είναι να προφέρη το παιδί σωστά και καθαρά. Του δασκάλου το στόμα είναι το βιβλίο, όπου διαβάζουν τα παιδιά.

Μ' αυτό τον τρόπο κερδίζουμε το να ξέρουν τα παιδιά, ποιοι και πόσοι ήχοι είναι στη λέξη και με τι σειρά.

5. Ο δάσκαλος πρέπει να γράψη στον πίνακα το γραφικό σημάδι του ήχου, δηλαδή το γράμμα, και τα παιδιά να το ξεσηκώσουν.

6. Άπάνου στον πίνακα πρέπει να γίνη παραβολή του σημαδιού όπως χειρογράφεται κι όπως τυπώνεται, κ' έπειτα το τυπωμένο να βρεθθ μέσα στο βιβλίο.

7. Οι λέξεις και φράσεις, που συνοδεύουν κάθε γράμμα, πρέπει να ξεσηκωθύν και να διαβασθύν από το άβάνι.

8. Τέλος γίνεται διάβασμα από το βιβλίο.
«Αν όλα αυτά γίνονται με προσοχή κ' επιμέλεια, το γραφοδιάβασμα θα προχωρήση πολύ εύκολα και γρήγορα.

Σημ. Η διδαχική αυτή οδηγία γράφηκε στην αρχή από το συγγραφέα, αλλά ξαναγυθθηκε ρωμαίικα από τον Άργύρη Έφταλιώτη.

ΑΡΦΑΒΗΤΑΡΙ

Σύμφωνο με φωνήεντο.

μαμα
μ α
μαμα
μα-μα
μ-α μ-α
μ-α μ-α
μ-α μα, μα-μα
μαμα.

Π Ε Τ Ρ Α Ρ Χ Η Σ

ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΗΣ ΛΑΥΡΑΣ

ΣΟΝΕΤΤΟ XI

Πικρό κελάιδισμα πουλιών ή τὸ θροσάτο ἀγέρι
Στὰ ὀλόχλωρα φυλλώματα θρόν ἄπαλό νὰ χύνη,
'Ἡ τὸ βραχνὸ μουρμούρισμα ποῦ γοργὸ ρέμμα ἀφήνει,
*Ὅταν ἀκούω σ' ὀλόανθης χλωρῆς ὀχτιῆς τὰ μέρη.

*Ὅπου καθίσω γράφοντας πικρῆς ἀγάπης πόνους,
'Ἐκείνη ποῦ εἶδει' ὁ οὐρανὸς καὶ τώρα κλεῖ τὸ χῶμα
Θωρῶ κ' ἀκούω κ' αἰσταίνομαι σὰ ζωντανὴ ἀκομα
Ν' ἀνταπαντῆρῃ παρηγορὰ στοῖς μακρινούς μου
[τόνους.

—Γιατὶ πρὶν ἔρθῃ ἡ ὥρα σου στὸν πικρὸ πόνου
οδύνεις;
Μοῦ λέει μὲ σπλάχνος· καὶ γιατί ἀπ' τ' ἄχαρά σου
[μάτια
βρῶσθ τὸ μαῦρο δάκρυ σου δίχως ἀνάσα χύνεις;
Γιὰ μὲ μὴν κλαῖς τί ὁ θάνατος νιὰ ζῆση μούχει θέρει
*Ἀτέλειωτη καὶ σὲ χρυσῶ καὶ φωτισμένα πλάτια
Τὰ μάτια, μόλις μούκλεισαν, μ' ἀνοιξε θεῖο χέρι.

ΣΟΝΕΤΤΟ XV

*Ἐνεκρωδες, ὦ Θάνατε, τὴν πιὸ ὠραίαν ὄψη
Ποῦ εἶδεν ἡ γῆ· κ' ἐσκέπασες τὰ πιὸ ὠραία μάτια
Καὶ μιὰ ψυχοῦλα πάναγνη κ' ἀγγελικὴ ἔχεις κόψε·
*Ἀπὸ δεσμὸ χιλιόμορφο κ' ὀλόχαρα παλάτια.

Γιὰ μιὰ καὶ μόνη ὥιμέ στιγμὴ μου πῆρες τ' ὄνειρό μου
Κ' ἔχεις σκορπίσει τὴ σιγὴ στοῖς πιὸ γλυκοῦς τοῖς
[τόνους
*Ὅπου ποτὲ ἀκούστηκαν· πεθαίνω στὸν καπ μὸ μου
Κι' ὅ,τι ἀκούσω κ' ὅ,τι ἰδῶ βάρος γεννάει κὶ πόνους

*Ὅμως παρηγοριὰ γλυκεῖα στὴ θλίψη μου τὴν τόση
Γυρνᾷ ἢ Κυρᾷ μου σπλαχνικὰ στοῦ σκότους μου τὰ
[θάμπη
Καὶ μόνη αὐτὴ βρῖσκω στὴ γῆ ἀνάσα νὰ μοῦ δώσῃ
Κι' ἄχ! ἂν μπορούσα πῶς μιλεῖ καὶ πῶς αἰθέρια
[λάμπει
Νὰ ξαναπῶ, ἀπ' ἔρωτα θε νάχα κάμει λιῶμα
Καρδιὰ ὄχι μόνο ἀνθρώπινη μὰ κ' ἀπὸ τίγρη ἀκόμα.

ΠΑΥΛΟΣ ΑΡΤΕΜΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ

Στὴν «Πανεπιστημικὴ Κριτικὴ» (University Re-
view) τοῦ Θεριστῆ φάνηκε τὸ ἀκόλουθο ἄρθρο τοῦ κ. Πάλλη.

Σὲ ἓνα ἀξιοπεριέργο ἄρθρο ποῦ πέρασ ὁ κ. Γεν-
νάδιος καταχώρησε στὸ περιοδικὸ τοῦτο (Univer-
sity Review) μὲ τὸν τίτλο «Προφορὰ καὶ Διδα-
σκαλία τῆς Ἑλληνικῆς» ἀπαντοῦμε τὸν ἀκόλουθο
παράγραφο·

«Τὸ πῶς ἡ φιλολογικὴ μορφή τῆς σημερινῆς
»Ἑλληνικῆς — τῆς γλώσσας δηλαδὴ τῆς Ἐκκλη-
σιαστικῆς, τῶν ἐπίσημων ἱγγράφων, τῆς Βουλῆς, τοῦ
»διαλόγου τῶν μορφωμένων — εἶναι τόσο καθάρια
»ὅσο καὶ τῆς Νέας Διαθήκης ἡ γλώσσα, αὐτὸ τὸ
»παραδέχονται ὅλοι ὅσοι ξέτασαν τὸ ζήτημα.»

Τὸν κ. Γεννάδιο, φοβοῦμαι βαρβαίνει κάπια με-
γάλη πλάνη, ἢ νομίζη πῶς ἡ φιλολογικὴ (1), ἢ
καλύτερα, ἡ λογιωτατῆστικη μορφή τῆς σημερινῆς
Ἑλληνικῆς εἶναι τόσο καθάρια ὅσο ἡ γλώσσα τῆς
Νέας Διαθήκης. Τῆς Διαθήκης ἡ γλώσσα μὰς πα-
ρουσιάζει ἓναν τύπο τῆς λαλιῆς τῆς ἐποχῆς τῆς, καὶ
σὸν τίτλια εἶναι ὑποφερτὰ καθάρια. Ἐπειδὴς, ξά-
στερα, ἓνας μοναχὰ κανὼνας ὑπάρχει γλωσσικῆς κα-
θαροσύνης, κ' ὁ κανὼνας αὐτὸς εἶναι ἡ λαλιά. Ἄν
τῆς Διαθήκης ἡ γλώσσα παραστρατεῖ καθόλου ἀπὸ
ἀπόλυτη καθαροσύνη, ὁ λόγος εἶναι ποῦ τὰ βιβλία
τῆς κυκλοφορήσανε σ' ἐποχὴ ὅταν οἱ Ἀττικιστὰδες
ἐπαιρναν κ' ἔδιναν, καὶ λοιπὸν τὸ λεχτικὸ τῆς ἐδῶ
κ' ἐκεῖ ἀλλάχτηκε πρὸς ὅ,τι οἱ Ἀττικιστὰδες θεω-
ροῦσαν τότες κλασσικὸν τύπο (2). Μ' ἄλλα λόγια, τὴν
καθαράδα τῆς ἀλλάξε ἀντίθετα πρὸς τὸν τρόπο ποῦ
λογαριάζει ὁ κ. Γεννάδιος.

Τί ὅμως εἶναι ἡ σημερινὴ λογιωτατῆστικη Ἑλ-
ληνικὴ; Ἄπλῶς πιθηκισμὸς τῆς Κλασσικῆς Ἀττι-
κῆς ἀμίλητος ἀπὸ κανένα κ' ἀπὸ ὅσους ἀκόμα κα-
μῶνονται τὸ μορφωμένο διάλογο ποῦ λέει ὁ κ.
Γεννάδιος.

1) Τὰ καλύτερα νεοελληνικὰ ποιήματα, εἶναι πὰ
σ' ὄλους γνωστὰ, γραπτῆκανε στὴ λαλιά τοῦ λαοῦ. Τώρα
μάλιστα ἄλλη παρὰ δημοτικὴ δὲ γράφουν οἱ ποιητὰδες,
κ' ἀπὸ μερικὰ χρόνια καὶ πολλοὶ δόκιμοι πεζοί. Ὁ θρος
«φιλολογικὴ» τὸ λοιπὸν, ὅταν ὁ κ. Γεννάδιος τὸν ἐφαρ-
μῶζει στὸ ὕφος ποῦ ἐνοοεῖ, εἶναι ἀνεπιστημονικὸς κ' ἀπα-
τηλός.

2) Κοίτ. τὰ «Σημειώματά μου στὰ Βαγγέλια κατὰ
Μάρκο καὶ κατὰ Μαθαῖο, βρασιαμένα κυρίως στὴ Νεο-
ελληνικῆ».

Τὸν ἰσχυρισμὸ εὐκόλα καὶ συμπερασματικὰ τὸν
ἀποδείχνω μὲ τὸν ἀκόλουθο τρόπο. Γράφω τώρα
μέσα στὴ Βιβλιοθήκη μου, καὶ θ' ἀναφέρω ὅλα πῆς
τ' ἀντικείμενα ποῦ βλέπω τριγύρω μου. Ἔτσι ὁ
κτὰλογός μου δὲ θὰ εἶναι: ἐπίτηδες διαλεγμένους.
Ἄριστερὰ καταχωρίζω τὰ ὀνόματα ὅπως λέγονται
στὴν ἑμιλία· δεξιὰ ὅπως γράφονται ἢ ἀπαγγέλ-
νουνται λογιωτατῆστικα.

Table with 2 columns: Modern Greek words and their corresponding Ancient Greek or dialectal forms. Includes words like πολυθρόνα, τραπέζι, χαρτί, etc.

*Ἐχομε λοιπὸν εἰκοσιτοχτί λέξεις ποῦ παρασταί-
νουν τὰ περισσότερα πρῆματα ποῦ βλέπομε μέσα
σὲ βιβλιοθήκη. Πέντε ὀ σημαδεμένες μ' ἀστερί-
σκους — μποροῦν ἴσως νὰ λαληθοῦν κάποτες στὴν
ἑμιλία ἀπ' ὅσους καμῶνονται σοφὴ γλώσσα. Οἱ
ἄλλες ὅμως εἰκοσιτρεῖς δὲν ἔξεστομηθήκανε σὲ «δια-
λογο» μῆτε ἀπὸ τοῖς πιὸ σπουδασμένους σοφοῦς, μῆτε
ἀπὸ τὸν κ. Γεννάδιο ἀκόμα, το μῶ νὰ πῶ. Καὶ
ἀδίσταχτα βεβαιῶνω πῶς ἀντιλογίχ ἐδῶ δὲ χωρεῖ.
Λοιπὸν ἂν πῆς τὸ λεχτικὸ, τὸ πῶς ἡ λογιωτατῆ-
στικη Ἑλληνικὴ εἶναι γλώσσα τῆς κουβέντας τῶν

Table of Greek syllables and combinations for the letter νι (ni).

Table of Greek syllables and combinations for the letter νερο (nero).

Table of Greek syllables and combinations for the letter πο (po).

προκομμένων, είναι παραμύθι. Και μήτε αλλάζει το πράμα σάν έρθουμε στη φράση. Έδώ θ' αναφέρω τί έτυχε πέν τώρα δυό χρόνια. Η Κυρία Δραγούμη, τότες Αθηναίισσα Κυρία από τις πιο μορφωμένες, καταχώρισε δυό γράμματα στο περιοδικό Literary World, όπου τόνιζε την ίδια θεωρία καθώς τώρα ο κ. Γεννάδιος. Αναιρώντας αυτή τή θεωρία έγραφα τότες στο ίδιο περιοδικό τάκόλουθα:

«Μιά βραδινή τής περασμένης βδομάδας είχα την τιμή νάνταμώσω μια από τις πιο σημαντικές φαμίλιες τής Αθήνας στην Αγγλία, νεοφερμένη όταν έτυχε να μου δείξουν τής Κας Δραγούμη τά γράμματα. Κάθισα τότες και σημείωσα μερικές φράσεις όπως τις είπανε στην όμιλία τους οι νεοφερμένοι. Νά τες.

- 1. Η φωτογραφία του σπιτιού σας.
2. Για-τί (δυσύλλαβο).
3. Νά σου πώ.
4. Έγγραφες και δεύτερη φορά.
5. Κωστή, έλα δω.
6. Παίζετε λίγο πιάνο.
7. Νά λένε ο καθένας με τή σειρά του τί θα γίνει.

Αν είτανε να γραφτούνε αυτές οι φράσεις θα παίρνανε τήν ακόλουθη μορφή.

- 1. Η φωτογραφία τής οικίας σας.
2. Δι-α-τί (τρισύλλαβο).
3. Άφες να σοι είπω.
4. Έγγραφες και εν δευτέρου.
5. Κωνσταντίνε, έλθέ έντχϋθα.
6. Παίζατε όλίγον πιάνον (ή και κλειδοκώμβalon).
7. Έκαστος άς λέγη τί δέον να γίνει όταν έλθη ή σειρά αυτού.

Αυτός ο παραλληλισμός δείχνει άπλά, μά, θαρρώ, αναντίρρητα, πως στ' αλήθεια υπάρχει άπέραντη διαφορά λαλιζς και γραφτής γλώσσας μέσα στην πιο άριστοκρατική κοινωνία τής Αθήνας.

Μά τό έπαισόδιο δε σταμάτησε ως εκεί. Όταν ή νεολαία τής φαμίλιας εκείνης παρατήρησε τά σημειώματά μου, άρχισε με τά γέλια να μου μιλά καθαρέβουσα, δείχνοντας έτσι όχι μονάχα πως ή γλώσσα (;) αυτή δε λαλιέται, μά και πως νομίζεται καραγκιόζικη. Βάσταζε τό χωρατό μας μερικές στιγμές, έπειτα ένα από τά κορίτσια ξανάρχισε τή συνηθισμένη της λαλιά. λέγοντας πως δεν μπορεί πιά να βαστάξει τό κάμωμα κι' αυτό μάς πείθει πως προσπάθα όσο θές, άδύνατο να μιλήσεις καθαρεύουσα. Η Κκ Δραγούμη γνωρίζει πως δηγού-

μαι τό περιστατικό με θρησκευτική άκρίβεια».

Παίρνοντας λοιπόν τή λαλιά ως κανόνα, νομίζω πως με κάθε μου δικιο μπορώ να ίσχυριστώ πως άπόδειξα τή λογικωτατιστική Έλληνική κάθε άλλο παρά καθάρια, και ως προς τό λεχτικό και ως προς τή φράση. Άς ζετάσουμε όμως τό ζήτημα και με τό μέτρο του κ. Γεννάδιου, που είναι δίγως άλλο τό μιάσιμο με τήν κλασσική.

Όποιος κοιτάζει επιπόλαια χωρίο καθαρέβουσας, στην άρχή δίγως άλλο τον ξιπάζει τό φαινομενικό του μιάσιμο με τήν κλασσική γλώσσα. Άν όμως είναι ύποφερτά διαβασμένος γλήγορα άνοίγει τά μάτια του και ξεδιαλώνει πως έχει μπροστά του άγνωστους βάρβαρους μακαρονισμούς. Είναι πολύ κουραστικό να καταστρώσουμε δείγματα άπ' όλες τις πηγές που αναφέρει ο κ. Γεννάδιος. Περιορίζομαι λοιπό σ' ένα δυό χωρία από τή γλώσσα τής Έκκλησίας και του Πανεπιστήμιου.

Τώρα και μερικούς μήνες, ένας από τους εκκλησιαστικούς άρχηγούς, ο Αρχιεπίσκοπος Πάτρας, έβγαλε επικήδειο λόγο του Δελφιαίνην, που ό,τι είχε δολοφονηθεί. Όρίστε άπόσπασμα του λόγου, που βέβαια δεν είταν άμελέτητος τής στιγμής άγώνας:

«Είς τήν λάμπουσαν αίθριαν γαλήνην και γελόεσαν εύμεριάν του άκτινοβολούντος άνθρωπίνου βίου από δόξας, τιμάς, έλθους, κλήν, και έθνικά μεγαλεία, έπισκήπτει αίφνης και άδοκήτως ως θύελλα και κεραυνός, ο σκληρός και άδυσώπητος θάνατος, και εξαφανίζει και καταστρέφει όλην αυτήν τήν δοκούσαν εύδαιμονίαν και όλβιότητα».

Σ' αυτό τό μικρό άπόσπασμα μέσα έχουμε όχι λιγώτερος από όχτώ σολοικισμούς.

- 1. Από με αίτιατική (άπό δόξας).
2. Αίθριαν αντίς αίθριον.
3. Άκτινοβολούντος από δόξας αντίς άκτινοβολούντος δόξας.
4. Γελόεσαν σε πεζό λόγο.
5. Επισκήπτει εις τήν λάμπουσαν αντίς τή λαμπούση (έπισκήπτω εις σημαίνει άλλο πρξμα).
6. Όλην αντίς πάσαν.
7. Αύτην αντίς ταύτην.
8. Όλβιότητα (!) αντίς όλβον.

Τάκόλουθο χωρίο τό παίρνω από προκήρυξη ύπογραμμένη άπ' όλους τους θεολόγους του Πανεπιστήμιου (έξόν έναν). Είναι πολύ χαρακτηριστικό, και ως προς τή μπερδεμένη του σύνταξη, κ' έπειδής,

άν και φαίνεται πολύ σοφό, είναι όμως γεμάτο κηρες. Νά το:

«Τήν επίχειρησιν τής μεταφράσεως (γρ. τήν μετάφρασιν) των Γραφών εις τήν νίαν Έλληνικήν γλώσσαν, γινομένην χάριν του Όρθοδόξου Έλληνικού λαού, ίνα δηλαδή ούτως, οικειότερον (Γαλλισμός = plus familièrement γρ. γνωριμώτερον) άναγινώσκων αυτές έμφορηθή (γρ. πληρηθή έμφορηθή σημαίνει υπερβολή) μάλλον (άκόμα πιο υπερβολικά, να ποῦμε;) τής περιεχόμενης (γρ. τής εν αύταις) θείας διδασκαλίας, εν δε τούτου γέννηται (ίσως τυπογρ. λάθος) χριστιανικώτερος ή νῦν (τό η νῦν έδώ για τον ήχο) ούτε ή Όρθοδόξος Έλληνική Έκκλησία εν τή μακρῃ Αύτης πείρῃ εὔρεν ως (φριχτός Γαλλισμός. = trouver comme) επιτήδειον και άναγκαίον παιδαγωγικόν μέσον (άλλος Γαλλισμός = moyen) εις τήν θρησκευτικήν διαπαιδαγώγησιν (γρ. θρησκευτικής παιδαγωγίας) του όρθοδόξου πληρώματος, ούτε ο Έλληνικός λαός γσθάνθη ποτέ τήν ανάγκην τής μεταφράσεως ταύτης, εν ώ (γρ. καιτοι) ή από ευαγγελικής γλώσσης (γρ. προς τήν κτλ.) διαφορά τής κοινής παρά τῷ λαῷ Έλληνικής γλώσσης δεν είναι άρτιφανής, αλλά πλέον ή χιλιατής.»

Μπροστά σ' αυτή τή θεματογραφία είναι μά τό ναί, να τά χάση άνθρωπος σά συλλογιστεί πως πέντε καθηγητάδες του ανώτατου σχολίου του τόπου τυποφρικά βαλθήκανε να τή σκαρώσουν.

Θάταν πολύ διδαχτικό, εν είταν και δυνατό, να φέρουμε μερικά σωστά παραδείγματα τής Βουλευτικής γλώσσας που τόσο πολύ καμαρώνει ο κ. Γενάδιος. Όλοι όμως οι λόγοι τής Έλληνικής Βουλής διορθώνονται έπειτα με κόπους και μόχθους πριν τυπωθούν, ώστε τήν παραμικρή ιδέα δεν μπορείς να δώσεις τής καθαυτο μορφής τους. Σώνει να ποῦμε πως ο τωρινός Πρωθυπουργός ο κ. Θεοτόκης, όταν έβγαζε τον επικήδειο του Τρικούπη, ειπε πως ξεβαρβάρωσεν τήν Ελλάδα, και δεν μπορούσε να καταλάβη γιατί σε τέτοια θλιβερή φορά ξεβαρβα πολλούς Βουλευτάδες τους έπιασαν τά γέλια. Τό νόημά του βέβαια είταν πως ο Τρικούπης τήν πολίτεψη τήν Ελλάδα. Αυτό τό ξεβαρβάρωσεν φτάνει, θαρρώ, τό άκρο άωτο τής παγκόσμιας άκαιρολεξίας.

Και δεν πρέπει να φανταστήτε πως τάποδογκλωματά αυτά τής έπίσημης και σχολαστικής Έλληνικής περριζούνται σε μερικούς ανθρώπους. Είναι γενικά, και βρίσκονται μέσα σε έργα σημαντικών ανθρώπων, όπως πρέπει να περιμένεις από

χα νι, χα δι, χω ρα, χω μα,
ε χω, χα νω, χω νω, χω ρω,
ε χω, χα ρα,
ε χω ε να κα να ρι,
το κα να ρι πε τα με χα ρη.
νιχι ι
νυ χι υ
τυ ρι, τυ ρα κι, μυ δι, μυ δα κι,
κα ρυ δι, κυ δω νι, ρυ α κι,
χυ νω
ε να ρυ α κι με νε ρα κι,
πι νω νε ρο α πο τῷ ρυ α κι,
πα χι πα χι τυ ρι.
μυτη η
μυ τη η
κο ρη, πη χη,
κο χη, τυ χη, νη μα, τι μη,
μη χα νη, μη τε ρα, πο τη ρι,
πη δω, πο νη ρη, δυ να τη,

μη χα νη δυ να τη,
κο ρη πο νη ρη, κα κη,
μη τε ρα τι μη με νη.
δωμα ο
σω μα σ
συ κο, συ κα,
ο σο, ο σα, ο ση, μα σω, μι σω,
ε χω σω μα δυ να το,
ε πε σα κα τω,
ε χα σα το τόπι,
πε ρι με νω το ση ω ρα,
μι ση ω ρα πε ρα σε.
κιθαρα θ
κι θα ρα θ
πι θα ρι, θη κα ρι,
πι θα μη, θη κη, θυ σι α,
πο θω, θυ μω νω.
θα μαθω το μα θη μα,
τα πα θη μα τα μα θη μα τα,
θα πα θω, θα μα θω.

φειθι φ
φε σι φ
φω νη, φα κη,
φο ρα, ρα φη, ρα ρι, φυ τα,
φα να ρι φο ρε μα, φο ρω, φυσω.
ε χω φω νη δυ να τη,
ε χω μη τε ρα σο φη,
ε να φα να ρι με κε ρι
φο ρω ε να φο ρε μα.
μυλω ι
μη λο λ
μη λα, με λι, λα δι, λυ ρα,
α λα τι, πα λα τι, σα λα τα,
λε κα νη, λυ νω, λα λω, φι λω,
θε λω, μι λω, με λε τω, λέ ω,
κα λα μα ρι, πα λα μα ρι.
κα λη με ρα μη τε ρα!
κα λη με ρα πα τε ρα,
η κα λη κο ρη με λε τα το
μα θη μα κα λα κα λα,

τόν τεχνητό χαρακτήρα τους. Ποιός θά υποθέτε πώς λόγιος τῆς περιωπῆς τοῦ καθηγητῆ κ. Χατζιδάκη μπορούσε νά πατήσῃ τέτοια ἀγκινάρα — συμπαθήστε μου τῆ φράση — καθὼς αἰτίνες καταλαβόντες, ἢ πὼς ὁ ἴδιος ὁ κ. Γεννάδιος θά σύνταζε τὸ ρῆμα καταχρῶμαι μὲ γενική, κατὰ ἐγκριτο γαλλικὸ τρόπο (abuser de); Αὐτὰ τὰ λάθη ὅμως ἔγιναν καὶ τὰ ἀναφέρνω ὄχι ἀπὸ ὄρεξη νὰ κατεβάσω τὴν ἀξία τοῦ καθ. Χατζιδάκη ἢ τοῦ κ. Γεννάδιου, ποὺ πρῶτος ἐγὼ ἀναγνωρίζω τὴ μάθησίν τους, παρά μὲ συμπάθεια, (στὶς παλιές σκοτεινές προ-ψυχαρικές μου μέρες ἐπεσε κ' ἐγὼ σὲ τέτοιες ἀμαρτίες) καὶ ἐπειδὴ τὸ θέμα μου ἀπαιτεῖ τὴν πομπή τους(3).

Πολλοὶ πρέπει ν' ἀποροῦν πὼς ὁ κ. Γεννάδιος ἢ κανεὶς ἄλλος ἀληθινὰ σοφὸς κατορθώνει νὰ μὴ σιχαίνεται σύστημα ποὺ φέρνει σὲ τέτοιους σολοικισμούς, παρά νὰ τὸ σμίγει μάλιστα μὲ τὴν ἰδέα τῆς καθαρῶσύνης. Οἱ ἰδέες του πρέπει νὰ διαφέρουν σημαντικὰ ἀπὸ τοῦ Cobet, ποὺ μῆτε τοῦ Λουκιανοῦ τὸ ὕφος δὲν ἤθελε νὰ τὸ παραδεχτῆ καθάριστο, καὶ τότε τότε ἀποδοκιμαζέε ὡς καὶ τοῦ Ξενοφῶντα τὰ ἀπτικά.

Πρὶν τελειώσω, ἄς ἀναφέρω πὼς, τώρα καὶ κάμποσα χρόνια, ἔ καθηγητῆς κ. Κόντος, λόγιος μὲ Εὐρωπαϊκὴ φήμη — ποὺ κατόντησε νὰ μὴ σηκῶνῃ πιάστους σολοικισμούς τῆς καθαρῶσύνης — ἔγραψε τόμο παρυσταϊκό, ὅπου δίδασκε τὰ σωστά τους ἀνάλογα. Κανένα ἀποτέλεσμα δὲν ἔφερε τὸ βιβλίον του. Μάλιστα ἂν κρίνουμε ἀπὸ κατάλογο ποὺ δημοσίεψε πᾶν τώρα δυὸ χρόνια ἔ κ. Παπαθωμῆς, τὸ κακὸ ἀπὸ τότες ξαπλώθηκε ὀρμητικὰ. Ὁ κατάλογος αὐτὸς δίνει 170 λάθια ποὺ κυκλοφοροῦνε σήμερα. Κι' ἂν τὸ τωρινὸ σύστημα τοῦ πηθηκισμοῦ βαστάξῃ ὄχι δὲ θά γίνεται καθαρῶτερη μὲ τὸν καιρὸ παρά δίχως ἄλλο θά μολύνεται ἡ γλῶσσα ἀπὸ μέρα σὲ μέρα, καὶ στὸ τέλος θά καμαρώσουμε κἀνούριον φαινόμενο, δηλ. γλῶσσα συστημένη ἀπὸ σοφοῦς ἀπανω σὲ ὄλοικα θέμελα.

Μιά λέξη προσοχῆς καὶ τελειώσω. Ὅσοι σπουδάζουν παλιὰ Ἑλληνικά, ἄς φυλάγονται ἀπὸ λογιστικὴ Νεοελληνική — ποὺ ὁ κ. Γεννάδιος ἴσως θέλει νὰ τὴ διαβάξουν — ἐπειδὴ δίχως ἄλλο

3) Ἄν οἱ γραμματισμένοι κἀμουν τέτια λάθια, πορεῖ νὰ φανταστῆτε τί κἀμουν οἱ ἀγράμματοι. Δὲν εἶναι πολλοὶ μῆνες ποὺ ἔλαβα γράμμα μὲ ὑπογραφή «Ὁ ὀμότερός σας Ἰωάννης Τάδης». Τῶν μισογραμματισμένων τὰ γράμματα εἶναι γεμάτα τέτιες ἀνοησίες. Τί λέγω; Μῆτε ἀπὸ γράμματα τελειοφίτων δὲ λείπουν.

φε ρε το κα λα μα ρι,
θε λω πο λυ πο λυ με λι,
θε λω ε να κα λο μη λο
λε κα νη με κα θα ρο νε ρα κι.
«μὰ λά μα η σι ω πρ,
η ριλιε α ση μιο».

γατα γ
γα τα γ
γα λα, μυ γα,
ρω γα, ρη γα,
πη γη, φυ γη, ε γω, α λο γο,
α γω ρι, γε φυ ρι, λι γο,
με γα λο, γε μα το, γα τα κι,
φα γα κι, α λο γα κι, α γω ρα κι,
γα λα τα κι, γε φυ ρα κι,
γε λω, α γα πω, πα γω νω.
η με γα λη γα τα ε κα με
ε να γα τα κι,
η γα τα α γα πα το γα τα κι,
το γα τα κι α γα πα να πη δα,
η γα τα ε φα γε το πα πι,

τότες θά συνηθίσουνε λογιῆς λογιῆς λάθια, καὶ τότες θά εἶταν κερδισμένοι ἂ δι μαθαίνανε ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ καθόλου.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΦΩΝΕΣ

1
Εἶμουν νεκρὸς κι ἀνάζησα κέβγημα 'πὸ τὸν τάφο,
Γλυκεῖα ἡ ζωῆ, τὴν τραγουδῶ κι ὅπως 'μιλάω γράφω.
Καὶ τὸ σκοτάδι χάνεται μὲς' ἀπ' τὸ νοῦ μὲ μέρα.
Νοιώθω μιλιὰ στὸ στόμα μου κι ὀλοῦθε φῶς κι ἀγέρα.

2
Ἐσκυφα κι ἀρογκράστεικα τὴ Ρωμισοῦνη γῆρο
Κ' ἡ γλῶσσα τῆς ἐστάλαξε μέσα μου τῆγιο μύρο,
Κ' ἔγινε γιὰ χιτῆρι τῆς καὶ γιὰ τὴν ὀμορφιά τῆς
Ἀπαρνητῆς τοῦ δασκαλοῦ καὶ δουλεπτῆς χωριάτης.

3
Ὅσο κι ἂν εἶμαι ἀδύναμος κι ἄγνωρος καὶ μονάχος
Ὀρθώνουμαι στὴ θάλασσα ποὺ δένει με σὰ βράχος.
Ἄβριο σεισμὸς καὶ χαλασμός τὸ βράχο ἂν συναπέρη
Τοῦ φεῖνε πὼς ἐστάθηκε σὺν ἄξιο παλληκάρι.

ΒΑΡΑΕΝΤΗΣ

ΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΊΨΕΝ

Φίλε Κύριε,
Πρῶτα, σὰς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸν τιμητικώτατο τρόπο ποὺ εἶχατε τὴν καλοσύνη νὰ ἀναφέρετε τὸνομά μου στὸ ἀξιοτίμο φύλλον σας μιλώντας γιὰ τὴν «Ὡδὴ στὸ θάνατο τοῦ Ἰψεν».

Ἦστερα, σὰς συχαίρω γιὰτὶ καταλάβατε — ἄσχετα πρὸς τὸνομά μου, ὑποθέτω — πὼς ἔπρεπε νὰ γίνῃ ξεχωριστὸς λόγος γιὰ ποίημα σὲ τέτοιο θέμα, συνθεμένο ἀπὸ ἄνθρωπο ποὺ, ἄξια ἢ ἀνάξια, δουλεύει στὸ Νὰὸ ἀπὸ τὰ μικρὰ του χρόνια, καὶ ποὺ ἡ φωνὴ του, λειτουργοῦ τῆς ρυθμικῆς Ἰδέας, ξεχωρίζει μέσα στὸ χορὸ, ἴσως ὄχι τόσο ἀπὸ τὸ ποιο τῆς, ὅσο ἀπὸ κάποια τις ποσοτικὴ δύναμη.

Σὰς συχαίρω, γιὰτὶ μνημονεύοντας τὸνομά μου, θελήσατε νὰ κάμπετε γνωστὴ σὲ κύκλο πλατύτερο ἀπὸ τὸν ἑλληνογλωσσὸ κύκλο μας μιὰν ὄψη ἀπὸ τίς τιμητικώτερες ἐνὸς Ἐθνους. Θέλω νὰ πῶ γιὰ τίς γνωριμιές ποὺ πλέκει ἓνα ἔθνος μὲ τίς μεγάλες

*) Ἐν γράμμ' αὐτὸ τοῦ κ. Παλαμά δημοσιεύτηκε Γαλλικὰ στὸ «Monde Hellenique» 8 Juillet (n. s.) σελ. 1.

ιδέες τίς φυτρωμένες κι ἀπλωμένες ἔξω ἀπὸ τὰ χώματα μας. Ὁ Ἰψεν ἰσαρκώνει μιὰ τέτοια ἰδέα ἀπὸ τίς πιδὸ ἀκουσμένες — καὶ μπορεῖ ἓνα ποίημα γεννημένο ἀπὸ τὴν ἰδέα αὐτὴ, νὰ δείχνῃ, — θέλει δὲ θέλει ὁ ποιητῆς του, — μὲ τί τρόπο μιὰ δλόκληρη φυλὴ αἰσθάνεται καὶ καταλαβαίνει, καὶ πὼς γνωρίζει νὰ παρασταλῇ ἢ νὰ μεταμορφῶνῃ ἢ καὶ νὰ παραμορφῶνῃ τέτοιες σημαντικὰς ἰδέες.

Ἀνάμεσα σὲ ὅσα μὰς λείπουν ἐδῶ πέρα, — καὶ πόσα μὰς λείπουν! — θά εἶναι πάντα πρὸς ἔπαινό μας ὅτι μὲ τὴ σκέψη κάποιου ποιητῆ μας ἢ κάποιου πεζογράφου μας (ποτὲ δὲ βρίσκεται νοῦς, ὅσο ἀνεξάρτητος κι ἂν εἶναι, ποὺ νὰ μὴ συγγενεύῃ κάπως μὲ τὸν τριγύρω του κόσμον καὶ νὰ μὴ κρατιέται κάπως ἀπὸ κείνον), ὅτι μὲ τὴ σκέψη αὐτὴ ξέρουμε κ' ἡμεῖς, ὅταν ἡ περίστασις τὸ καλεῖ, νὰ πληρώνουμε τὸ φόρο μας γενναῖα, ὅσο κι ἂν ἀνάλογα μὲ τὴν κατάστασίν μας, πρὸς τὸν Εὐρωπαϊκὸ πολιτισμό. Στὰρχαῖα τὰ χρόνια ὅτι λέμε τώρα Εὐρώπη, εἶτανε τότε ἡ Ἑλλάδα. Τώρα, ἀνάμεσα στοὺς λογιῆς καὶ σὲ κάθε λαοῦ τοὺς πολιτισμούς, ὑπάρχει ἓνας, κεντρικὸς καὶ γενικώτατος πολιτισμὸς, ποὺ τοὺς ἀγκαλιάζει ὅλους, ὁ Εὐρωπαϊκός. Καὶ κἀνένα ἔθνος, ὅσους κι ἂν ἔχῃ δικούς του τίτλους ἀρχοντίας καὶ προκοπῆς, δὲ μπορεῖ νὰ λογαριάζεται γιὰ πολιτισμένο, ἂν δὲν πληρῶνῃ τὸ φόρο ποὺ εἶπα, κι ἂν δὲν κρατῆ ἀνοιχτὴ μερίδα — μικρὴ ἢ τρανή — στὰ κατὰστικα τῆς διανοητικῆς Εὐρώπης.

Ὁ Ἰψεν δὲν εἶναι ζήτημα πὼς συμβολίζει μιὰν ἀπὸ τίς σπουδαιότερες ἰδέες τῆς διανοητικῆς Εὐρώπης στὴν ἱστορία τῆς τῶν τελευταίων χρόνων. Ποιητῆς βαθειοστόχαστος, δόξα τῆς πατρίδας του, ξεπέρασε τὰ σύνορα τῆς πατρίδας του, κι ἀπλώθηκε καὶ ζῆ μὲ τὸ σέβας καὶ μὲ τὸ θαυμασμὸ κάθε λαοῦ πολιτισμένου.

Νομίζω πὼς ὁ ποιητῆς κάνει τὸ χρέος του, ὅσο πρὸς τὴν τέχνη του τόσο καὶ πρὸς τὴν πατρίδα του, ὅταν ἀπομένῃ ἀσάλευτος καὶ πάντα καὶ μόνο ποιητῆς, χωρὶς νὰ τὴν καταβιάζῃ, νὰ τὴν ἀμελῆ, νὰ τὴ νοθεύῃ καὶ νὰ τὴν προστυχαίνῃ τὴν τέχνη του κἀνοντάς τὴν ὄργανον καὶ δουλεύτρα δὲν ξέρω ποιῆς ξένης ἰδέας, ὅσο κι ἂν εἶναι ἡ ἰδέα αὐτὴ ὀφέλιμη καὶ πατριωτικὴ κ' εὐεργετικὴ. Μιά στροφὴ κἀλόρρυθμη, κἀλόχη, καὶ γερὰ στοχασμίνη, μὲ μόνο τὸ ρυθμὸ, τὸν ἦχο, καὶ τὸ στοχασμὸ τῆς, εἶναι μιὰ δὴναμη ἔξοχα κοινωνικὴ, ὅσο κι' ἂν τἀφήνῃ ἀσυγκίνητα τὰ πλῆθη, καὶ πάντα δοξάζει τὸ ἔθνος τῆς.

το γα τα κι ε φα γε γα λα,
κ' ε γω α γα πω το γα λα,
τω ρα πι νω πο λυ γα λα.

ψαρι ψ
φα ρι ψ
ψι γα, ψυ χη,
τα ψι, ψη ρι, δι ψα, δι ψω,
ψη νω, ε κο ψα, ε νι ψα, ε ψη σα,
να ε να με γα λο φα ρι,
το φα ρι ε χα ψε το δο λω μα,
τω ρα θα ψη σω το φα ρι,
το φα ρι ψη θη κε.
θα κο ψω ε να λε μὸ νι,
ε κο ψα το ψω μι,
τω ρα θα φα με το φα ρι,
το γα τα κι α γα πα το φα ρι,
ψι ψι ψι, ε δω γα τα κι,
ελα χα ψε λι γο φα ρα κι.

βοδι β
βο δι β β,
βο λι, βι δα,

βη τα, βη μα, βα φη, λα βα,
βα ρι, βα θι, βα νω, βα φω,
βα πο ρι, κα ρα βι, βε λο νι,
ρο βι θι, ρο βι θα κι,
βα πο ρα κι, κα ρα βα κι,
βε λο να κι,
ε να βε λο νι ψι λο.
ε να βο δι η με ρο.
ε να βα πο ρι με γα λο.
ε να κα ρα βι γε μα το.
το κα ρα βι δε με νο με
το βα πο ρι.
το βο δι ε φα γε α χε ρο.
βο λι βα ρι, βα φη, κα λη.

ζινα ζ
ζι να ζ
ζω η, ζω νη,
ζα χα ρη, ζω, ζω νω, ζη τω,
να ζι, χα ζι, ζυ μα ρι, χα λα ζι,
ζα λη, ρι ζα,
ζυ μω νω, θε ρι ζω, μυ ρι ζω,

Μὴ συγχωρεῖτε ποὺ ξεπέφτω σὲ πράγματ' ἀσχετα μὲ τὸν κύριον σκοπὸ τοῦ γραμματέου μου αὐτοῦ· ὅμως πάντα ὄχι τόσο ἀσχετα, ὅσο φαίνονται. Τελειώνω σημειώνοντας, πὼς ἔν εἶναι γραφτὸ, γλήγορα ἢ ἀργὰ νὰ ξαναθίσῃ σ' ἡμᾶς ἐδῶ δραματικὴ τέχνη ἀξία, — καὶ κάποια σημάδια ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια μᾶς λίνε πὼς δὲν πρέπει ν' ἀπελπιζώμαστε, — οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Τέχνης αὐτῆς, καὶ οἱ πῖο πρωτότυποι καὶ οἱ ἀγνότεροι ἀκόμα τῆς ρωμαϊκῆς ψυχῆς ἀντίπαλοι, θὰ εἶναι περισσότερο τοῦ Ἴψεν ἀπόγονοι, ὅσο δὲ θὰ εἶναι τοῦ Βερναρδάκη ἢ τοῦ Ραγκαβῆ.

Ὅλος δικός σας
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΡΕΙΣ ΩΔΕΣ ΤΟΥ ΟΡΑΤΙΟΥ

I (Βιβλ. Α' Ὠδ. γ')

Ὁ κυράβι, στοὺς γυαλοὺς τῆς Ἀθήνας
Τὸ Βεργίλιο χρωστᾷς, ποῦ τὸν ἑαφτό του
Φειδέφτηκε σὲ σένα. Κυβερνήτες σου
Νᾶχεις τῆ θεὰ τῆς Κύπρου τὴν ἀφέντρα,
Τὰδέροφια τῆς Ἑλένης —

Τὰ λαμπρὰ τᾶσιέρια — καὶ τὸν πατέρα
τῶν Ἀνέμων — ποῦ δέοντας τοὺς ἄλλους
Λυτὸν ν' ἀφήσει μόνον τὸ Ζέφυρο —
Ἄβλαβον παρᾶδωκε καὶ φύλαξέ μου
Σοῦ δέομαι τὸ φίλο,

Τὸ μισὸ μοιράδι τῆς ψυχῆς μου.
Ἐίχε ἰδρὶ καὶ τριπλὸ χαλκὸ στὰ στήθη,
Ὅποιος καρήνα ἀδύναμη στὴν ἄσπλαγχν
Θάλασσα πρωτόρριξε· καὶ μήτε ὁ Δίας,
Ποῦ μάχεται χονμῶντας

Τὸ Βορηᾶ, δὲν τὸν φόβισε, οὔτε οἱ Ὑάδες
Οἱ ἀχαμνές, κ' οὔτε ἡ μάνητα τοῦ Νότου,
Ποῦ στὸν Ἀδριᾶν εἶνε ὁ μεγαλείτερος
Ἄρχος, ποῦ φουσκώνει θέλοντας τὸ κύμα
Καὶ πάλι τὸ ἡσυχάζει.

πο τι ζω, γυ ρι ζω, χω ρι ζω,
η ζι να πε τα,
η ζι να ε φα γε τα ρο δα,
το ζυ μα ρι ζυ μω θη κε,
θα ψη θη, θα γι νη ψω μι,
θα το φα με.
η κο ρη ε κα νε γα ζι,
δη λα δη ψι λη ρα φη,
φω τι ζε με θε ε'
σ' α γα πω, σε τι μω.

ξυ λυ ξ
ξυ λα ξ
δο ξα ο ξω,
α μα ξι, α ξι νη, ε ξο χη,
ξε ρα, ξε νη, λο ξα, ξυ νω,
πο τε πα λε θα φε ξη,
α μα φε ξη, ο λη η γη γε λα,
το α μα ξι ε φε ρε ξε ρα ξυ λα.

θεος ς
θε ος ς
θε ος, νε ος, α γι ος, α ξι ος,
τι μι ος, πα να γι ος,
θε ος, πα να γι ος, α γι ος
α γι ος α γι ος κυ ρι ος ο θε ος.
ο θε ος με α γα πα,
νε ος α ξι ος, τι μι ος ο α ξι ος,
νε ος ζη με τι μη.

(Ἀκολουθεῖ).

Θὰ φοβήθῃ τὸ σίμωμα τοῦ Χάρου
Ὅποιος μ' ἄβροχα ματια τὰ τεράστια,
Ποῦ κολυμποῦν σιές θάλασσες ἀγνάντεψε,
Κ' εἶδε τ' ἀγροικὰ νερὰ καὶ τις κακοῦργες
Τὲς ξέρες τὰ Κεραῖνια;

Ὁκεανὸ καὶ Γῆς, ποῦ ταίρια δὲν εἶνε,
Ὁ Θεὸς προνοῶντας, μὰ τοῦ κάκου,
Σεχώρισε. Τὰ πλοῖα τὰθεόφοβα
Πέρασαν τὴν ἄβαθῆ ρύχη, ποῦ οὔτε
Δὲν ἔπρεπε νὰ γγίξουν.

Τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος, ποῦ κοτάει
Νὰ ὑπομείνει τὰ πάντα, σ' ἀνομίες
Ἐμποδισμένες ρίχεται. Μὲ γέλασμα
Ἄπρεπο ἀποκότησε τὴ σιὰ νὰ φέρει
Στὸν κόσμο ὁ Προμηθεύς.

Μὲ τὴ σιὰ, ποῦ κρυφὰ τὴν εἶχε κλέπει
Στοῦρανοῦ τὰ λημέρια, ξυπλωθῆκαν
Στὴ γῆς φουσαῖτα θέρμες καὶ τὸ χίμασμα
Κι' ἀνοιξε τὸν κό τὸ βῆμα τοῦ Χάρου
Τᾶνάγκασμα, ποῦ ἐρχότου

Ὀρμηώτερα πρώτα. Νὰ πετάξει
Ἐδοκίμασε ὁ Δαίδαλος στὸν ἄδειον
Ἄερα μὲ φτεροῦγες ποῦ στάνθρωπινο
Γένος δὲν ἐδόθησαν τὸν Ἀδῆ ἐβιάσαν
Τὰ κόπια τοῦ Ἡρακλῆα.

Ἀνσκολόφταστο τίποτα δὲν εἶναι
Γιὰ τὸν ἀνθρωπὸν· οἱ ἄφρονες ζητοῦμε
Ὅς καὶ τὸν οὐρανὸ καὶ τὸ μεγάλο μας
Κοῖμα δὲ θ' ἀφήκει, ὁ Δίας νὰ παραιτήσῃ
Τ' ἀπὺ τᾶστροπελέμι.

II. (Βιβλ. Α' Ὠδ. ε')

Ποῖο παιδάριο, Πύρρα, ραντισμένο
Μὲ μῦρα λυωτὰ, στὴν ἀκριβῆ
Τὴ γράβα, μέσα σάφαινα
Ροδόφυλλα, τὰδύνατο,
Σὲ ζουπίζει; — Στὸ σιόλισμα
Ἀπλῆ, γιὰ ποιὸν τὴν ὀλόξανθη

Κόμη σου χτενίζεις; — Ὁφον, πόσες
Φορὲς ὡς κ' ἐκεῖνο τῶν θεῶν
Τὴν ἀλλαγμένη βούληση
Καὶ τὴν ἀπάτη σου κλαίοντας
Θένα σαστίζει ἀμάθητο
Στᾶνεμοφούσκωτα κύματα!

Ἀφτό, ποῦ σὲ χαιρεῖται γιὰ τᾶρω,
Ἐλπίζει ἐφοκλόπιστο, χροσῆ,
Ἄδειανὴ νᾶσαι πάντα,
Τρουφερῆ νᾶσαι πάντα,
Λέγοντας πὼς ὁ Ζέφυρος
Δὲν εἶνε πλάνος. Κακότυχος

Ποῦ ἐσὸν ἀδοκίμαστη θαμπώνεις! —
Θὰ δείχνει μὲ πλάκα ἀφιερωμοῦ
Τοῖχος ναοῦ πὼς κρέμασα
Βρεμένα τὰ ρούχα μου
Γιὰ τὸ μεγαλοδύναμο
Θεοῦ, τὸν ἄρχο τῆς θάλασσας.

III. (Βιβλ. Α' Ὠδ. π')

Πέξ, Ἀνθία, σ' ὀρκίζω σ' ὄλους τοὺς ἀθάνατους,
Γιατὶ τὸ Σύβαρη μὲ τὰ χᾶδια τόσο
Ἄνυπόμονα ἀφάνισες; — Τ' Ἄρη γιατί
Νὰ μισεῖ τοὺς κάμπους τοὺς ἀνοιχτούς, ἐνῶ
Νὰ βαστᾷ τοὺς μποχοὺς καὶ τοὺς ἡλιους τοὺς;

Καὶ γιατί μὲ τοὺς ἄλλους ὀρόλικους σιᾶλογο
Πλιὰ δὲ γυμνάζεται, σὰ στρατιώτης ποδνε;
Τοῦ Γαλάτικου ἀιμοῦ τὸν τὸ στόμα γιατί
Μὲ δοντᾶτο γκέμι δὲ χαλινώνει καὶ φοβάται
Τὸ κορμί του μὴ γγίξει τὸν Τίβερεη;

Τί ξεφεύγει τὸ λάδι χειρότερα ἀπὸ τῆς ὀχιάς
Τὸ αἷμα; — Πρόσινες πλιὰ δὲν ἔχει βοῦλες
Στὰ βραχιόνια ἀπὸ τᾶματα, ἀφτὸς ποῦ
Ἐπερνοῦσε ρίχροντας τὸ κοντάρι καὶ τὸ δίσκο
Τὰ σημάδια καὶ δόξες ἐκέρδαινε.

Καὶ γιατί κρουφροστέκει κρουμμένος, ὡς ἔμενε,
Κι' ὁ γιὸς τῆς Θεΐδας τῆς θαλάσσιας, ὅταν
Ὁ χαμὸς τῆς Τεωάδας ἐξέγανε
Γιὰ νὰ μὴν τὸν ρίξουν σὲ φορικὰ καὶ σιὰ φων-
Τῆς Ἀνθίας τᾶντοῖκια φερσίματα;
Κ. ΘΕΩΤΟΚΗΣ

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΟΔΙΕΣ

Ἀπὸ τοὺς γύμους τῶν ρυθμῶν. — Ἀλμπρου Ἀστέρη.

Σταματῶ στὸν πρόλογο τοῦ Παλαμά. Γράφει:
«Ἄν εἶναι γραφτὸ νὰ ξαναζήσουμε, πρώτα ἐπ' ὄλα
» μὲ τὸ τραγοῦδι θὰ ξαναζήσουμε, καὶ στὸ τραγοῦδι
» μέσα». Κάτι παρόμοιο ἐνοουῦσε κι ὁ Carlyle
ὅταν ἔλεγε πὼς ἔτι κύριο ζῆ μέσα μας καὶ δυνατὸ
καὶ γεμάτο σὰν τραγοῦδι φανερώνεται καὶ σὰν τρα-
γοῦδι ἐνεργεῖ. Εἶναι νόμος σημαντικός. Ὅσο φτά-
νομε σὲ ὄργανισμό πῖο ψηλὸ καὶ πῖο συναρμολογη-
μένη συνείδηση τόσο πῖο ἀκέρια καταλαβαίνουμε τὸ
ρυθμὸ τῆς ζωῆς. Καὶ πάλι ὅσο πῖο στοχαστικὰ με-
λετᾷ κανεὶς τὶς ρυθμικὰ παραβολὰς τόσο πῖο ἀπο-
φασιστικὰ ζυγώνει στὸ συμπέρασμα πὼς ὁ ρυθμὸς
εἶναι ἡ μεγάλη ἀλήθεια τῆς ὕλης — νόμος ἀκάνθα-
στος τῆς μηχανικῆς ποῦ κυβερνᾷ τὶς ἀνόργανες κο-
σμογονίες καὶ συνταιριάζει τὶς πολὺπλοκες ζωντά-
νιες τοῦ συνειδητοῦ κόσμου. Ἐχει παρατηρηθῆ πὼς
ἦχοι καὶ χρώματα, μαγνητικὲς καὶ χημικὲς δύνα-
μες, φυσιολογικὲς ξετυλιξιές καὶ ψυχολογικὰ συστή-
ματα, ὅλα ἔχουνε τὴν πηγὴ τους ἀπὸ τὸν ἴδιο ἀρ-
χέγονο μηχανικὸ ρυθμὸ. Μὲ τῆς ἀνάλυσης τὴ βοή-
θεια βρίσκει κανεὶς τὸ ἴδιο νομοθετικὸ καταστά-
λαγμα στοὺς ἐγκεφαλικούς συνταιριασμούς τῆς ψυχι-
κῆς ἐνεργείας καθὼς καὶ στὶς κοσμικὲς ὀρμὲς ποῦ
κανονίζουν τὰ αἰθερολαμνα ταξίδια τῶν ἀστρῶν. Καὶ
τὸ μάτι ποῦ ἔμαθε νὰ ξεδιαλῆν τὸ περαστικὸ ἀπὸ
τὴν κατηγορηματικὴ οὐσία βλέπει καὶ παρακολουθεῖ
τοὺς σύγκαιρους παραλληλισμούς ποῦ σὰ γύροι ρυθ-
μῶν ἀντιφωνοῦν αἰώνια μέσα στὶς μορφὲς τῆς παντο-
κρατορίας ὕλης.

Τέτοια εἶναι κ' ἡ δουλειὰ τοῦ ποιητῆ. Ν' ἀκούη
τοὺς ἀντίπαλους καὶ ν' ἀδερφῶνῃ τοὺς ρυθμούς. Ἡ
ἐπιστημονικὴ ἔμωσ αὐτῆ ἀντίληψη πρέπει νὰ σωμα-
τωθῆ μὲς ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ παράδοση τῆς κοινω-
νίας ποῦ κυκλῶνει καθένα χωριστὰ ποιητῆ. Κι αὐτὸ
μᾶς φέρνει σὲ πίζουλο πρόβλημα — πότε στέκει ὠφέ-
λιμο κ' ἐρχεται δικαιολογημένο τὸ τραγοῦδι τοῦ
τραγοῦδιστῆ καὶ πῖο γενικὰ καθὲ λογιῆς ἔργου τῆς
τέχνης.

Ἐῖπαμε πὼς εἶναι ἀντίπαλος ἡ τέχνη — ἀντίπα-
λος ἔργων, ἀντίπαλος παράδοσης. Ἐργῶν ὅταν ἀντι-
φεγγίει τὴ ζωὴ ποῦ γύρω περίγυρα ἀντρεῖται·
καὶ δυνατοσκοπιέται — παράδοσης ἄμ' ἀναρροεῖ σὰ
νοσταλγία περασμένου καιροῦ ποῦ δοξάστηκε ἢ ποῦ
εἶτανε ἀγαπητὸς. Κ' ἔτσι κάποτε οἱ τεχνίτες ὀνο-
μάζονταν: Τιτζιάνοι, Φειδίες, Ρωμανοὶ Μελωδοῖ.